

1. ΚΕΙΜΕΝΟ

Δημήτρης Γληνός: *[Ο νέος ελληνισμός στο σύγχρονο πολιτισμό]*

(Κ.Ν.Λ. Α΄ Λυκείου, σσ. 406-410)

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

2.1. Παραδείγματα ερωτήσεων ελεύθερης ανάπτυξης

1. Η Ελλάδα, κατά το συγγραφέα, από την άποψη του υλικού, τεχνικού πολιτισμού, είναι μια μικρή σε οντότητα χώρα. Διαθέτει όμως ένα «σταθερό βάθρο» για το μέλλον της. Ποιο είναι αυτό; Πώς μπορεί να αξιοποιηθεί δημιουργικά;
2. α) Σε ποια δεδομένα βασίζει ο συγγραφέας την άποψη ότι η Ελλάδα δεν μπορεί να παίξει «πρωτογενετικό» ρόλο στο σύγχρονο πολιτισμό;
β) Ποια αντίρρηση προβάλλει ο ίδιος σ' αυτή τη γνώμη;
3. α) Πώς κρίνετε την άποψη του Γληνού σχετικά με το ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η Ελλάδα στο σύγχρονο πολιτισμό;
β) Αν συμφωνείτε με την άποψή του, μπορείτε να την ενισχύσετε με άλλα δικά σας επιχειρήματα; Αν διαφωνείτε, να καταγράψετε τους λόγους της διαφωνίας σας.
4. α) Ποιο είναι, κατά το συγγραφέα, το χρέος των μικρών λαών και ιδιαίτερα των Ελλήνων;
β) Πώς μπορεί ο ελληνισμός να συμβάλει στη δημιουργία ενός ειρηνικού παναθρώπινου πολιτισμού;
5. α) Ποια στοιχεία πρόσφερε το ελληνισμός στον πολιτισμό στο πέρασμα του χρόνου¹; Τα στοιχεία αυτά πώς μπορούν να αξιοποιηθούν;
β) Γιατί, κατά τη γνώμη σας, ο συγγραφέας θεωρεί ότι η πνευματική κληρονομιά κινδύνευε να γίνει «αποπνιχτικός βραχνάς» για το νέο ελληνισμό;

¹ Οι αξίες των κλασικών εποχών στις οποίες αναφέρεται ο Γληνός αναλύονται περισσότερο στο δοκίμιο του «Δημιουργικός Ιστορισμός» (βλ. Κ.Ν.Λ. Β΄ Λυκείου σσ. 87-90). Οι μαθητές μπορούν να αντλήσουν στοιχεία και από αυτό το κείμενο.

6. Πώς μπορεί η Ελλάδα να κατακτήσει μια τιμητική θέση «μέσα στην πνευματική πρωτοπορία της σύγχρονης ανθρωπότητας» (σ. 408), σύμφωνα με το συγγραφέα;
7. Ποια στάση θεωρεί ως «υγιή» ο συγγραφέας απέναντι στην πνευματική κληρονομιά των προγόνων μας;
8. Η σπουδή του παρελθόντος μπορεί να οδηγήσει σε προγονοπληξία; Αιτιολογήστε τη γνώμη σας.
9. Κάτω από ποιες προϋποθέσεις θα μπορούσε η Ελλάδα να γίνει κέντρο ανθρωπιστικών σπουδών σ' όλη την Ευρώπη, κατά το Γληνό;
10. Με ποιο τρόπο θα μπορούσε η «πολιτική κοινότητα» να συμβάλει στην πραγμάτωση αυτής της αποστολής του σύγχρονου ελληνισμού, κατά το συγγραφέα;
11. Ένα δοκίμιο θα πρέπει να διακρίνεται από «συντομία, σαφήνεια και καλλιέργεια» (Κ.Ν.Α. Α' Λυκείου, σ. 402). Διαθέτει, κατά τη γνώμη σας, αυτές τις αρετές το συγκεκριμένο δοκίμιο; Να δικαιολογήσετε τη γνώμη σας.
12. Το θέμα της καλλιέργειας των ανθρωπιστικών γραμμάτων δεν είναι πρωτοφανέρωτο. Ποια διάσταση όμως του δίνει στο κείμενο αυτό ο Γληνός;
13. Πώς οι υλικές συνθήκες και η προνομιακή θέση μιας χώρας, σύμφωνα με το κείμενο, μπορούν να δημιουργήσουν νέες πνευματικές ανάγκες;
14. Βρίσκετε δικαιολογημένη ή μονόπλευρη την προσήλωση του Γληνού στην αρχαιογνωσία; Να εκθέσετε τις απόψεις σας.
15. α) Ποιες πλευρές του ζητήματος της στροφής προς την κλασική παιδεία εξετάζει το συγκεκριμένο δοκίμιο;
β) Ποιες πλευρές του προβλήματος δεν αναλύει;
16. Τι εννοεί ο συγγραφέας όταν γράφει για την ευρωπαϊκή πολυεθνία ότι «σήμερα κατασπαράζεται από τη διχόνοια»; (σ. 407). [Στην απάντησή σας να λάβετε υπόψη την εποχή του συγγραφέα].
17. Θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε σήμερα ότι οι ιδέες του Γληνού υλοποιήθηκαν;

2.2. Παραδείγματα ερωτήσεων σύντομης απάντησης

1. Ποιο είναι το βασικό θέμα που θίγει το δοκίμιο;
2. Είναι ρεαλιστικές ή όχι οι απόψεις του Γληνού; Να δικαιολογήσετε σύντομα τη γνώμη σας.
3. Σύμφωνα με το δοκίμιο, ποιοι παράγοντες συνέβαλαν στην εξέλιξη της Ελλάδας και διαμόρφωσαν τη σύγχρονη ζωή της;
4. Πώς χαρακτηρίζετε τη γλώσσα και το ύφος του δοκιμίου;
5. Να επισημάνετε τις κυριότερες επιστημονικές και φιλοσοφικές έννοιες του αποσπάσματος.
6. Πώς παρουσιάζει ο συγγραφέας τον ευρωπαϊκό κόσμο στο δοκίμιο;
7. Να αναφέρετε τρία επιχειρήματα του συγγραφέα με τα οποία υποστηρίζει την άποψη ότι η Ελλάδα δεν μπορεί να έχει βαρυσήμαντο ρόλο «στις κατευθυντήριες γραμμές του σύγχρονου πολιτισμού» (σ. 407).
8. α) Να εντοπίσετε τα χωρία στα οποία ο συγγραφέας κάνει χρήση του ασύνδετου σχήματος.
β) Να επισημάνετε τη λειτουργικότητα του σχήματος αυτού στο συγκεκριμένο κείμενο.
9. α) Πώς καθορίζεται η πολιτισμική και γεωγραφική θέση της Ελλάδας στο απόσπασμα;
β) Να εντοπίσετε τα σχετικά χωρία.
10. Σε ποια σημεία του κειμένου ο λόγος του συγγραφέα είναι συναισθηματικά φορτισμένος;
11. Ποιες από τις αξίες που αφορούν τα άτομα και τους λαούς θεωρεί σημαντικότερες ο Γληνός;
12. Τι πρόσφερε στον πολιτισμό ο ελληνισμός και τι μπορεί ακόμα να προσφέρει; Σχολιάστε σύντομα την άποψη του συγγραφέα.
13. Πώς θα μπορούσε ο νέος ελληνισμός να γίνει «*φωτοβόλα εστία*» για την Ευρώπη;
14. Για ποια ιδανικά, σύμφωνα με το κείμενο, αξίζει να παλεύουν οι λαοί;
15. Ποια χωρία του δοκιμίου επιβεβαιώνουν ότι ο Γληνός υπήρξε σπουδαίος παιδαγωγός;

2.3. Συνδυασμός ερωτήσεων σύντομης απάντησης και ελεύθερης ανάπτυξης

1. Τι, κατά τη γνώμη σας, προτείνει ο Δ. Γληνός: επιβίωση ή αναβίωση² των ανθρωπιστικών σπουδών; Να αιτιολογήσετε την άποψή σας.
2. α) Να εντοπίσετε τα χωρία στα οποία φαίνεται ότι, κατά το συγγραφέα, δεν είναι ουτοπικός ο οραματισμός ενός νέου ελληνισμού που θα συμβάλει δημιουργικά στον πανανθρώπινο πολιτισμό.
β) Να κρίνετε την άποψη του συγγραφέα.
3. Ο Γληνός υποστηρίζει ότι: «... ο ελληνικός λαός έχει συνεισφέρει με την ιστορική του παρουσία πάνω στη γη τέτοια στοιχεία ακατάλυτ' από το πέρασμα του καιρού, τέτοια στοιχεία σημαντικά για την αυτοεπίγνωση και την εξύψωση της πολιτισμένης ζωής...» (σ. 408).
α) Είναι, κατά τη γνώμη σας, «σοβινιστική» η άποψη που εκφράζει εδώ ο συγγραφέας;
β) Θα μπορούσε να υπάρξει αντίλογος σ' αυτή την άποψη;
4. Σε κάποιο χωρίο του δοκιμίου του (σ. 408), ο Γληνός αναφέρεται στην «υπερεθνική κοινότητα» ως το χώρο, «όπου κάθε λαός και κάθε άτομο θα συνεισφέρει τις ικανότητές του για την κοινή ευτυχία».
α) Πώς αντιλαμβάνεστε αυτή την υπερεθνική κοινότητα;
β) Νομίζετε ότι μπορεί να ισχύσει στην εποχή μας;
5. α) Είναι γνωστό ότι ο Γληνός εργάστηκε για την προώθηση του Δημοτικισμού, που τον θεωρούσε κίνημα «βαθύτατα κοινωνικό, πνευματικό και αναγεννητικό». Η γλώσσα αυτού του δοκιμίου συμφωνεί με τις γλωσσικές του πεποιθήσεις;
β) Να δώσετε παραδείγματα φράσεων, όπου η γλώσσα αποδίδει εκφραστικά το στοχασμό του συγγραφέα.
6. Ο συγγραφέας διατυπώνει τις σκέψεις του σε μακροπερίοδο λόγο.
α) Να δώσετε χαρακτηριστικά δείγματα αυτού του λόγου.
β) Να εντοπίσετε το είδος της σύνταξης που προτιμά (παρατακτική ή υποτακτική) και να αναζητήσετε τους πιθανούς λόγους αυτής της προτίμησης.
γ) Πώς χαρακτηρίζετε το ύφος του λόγου; Να αιτιολογήσετε τη γνώμη σας.

² Ο Δημ. Γληνός, σε άλλο κείμενό του, χαρακτηρίζει ως επιβίωση την άμεση ιστορική μνήμη, όπως ζει στο παρόν, ενώ αναβίωση τη συνειδητή και δημιουργική στροφή προς το παρελθόν, με στόχο την ύψωσή του σε κανόνα ζωής.

7. Πολλά χρόνια νωρίτερα (1916), ο Γληνός στο δοκίμιό του «Δημιουργικός Ιστορισμός», χαρακτηρίζει ως δημιουργικό ιστορισμό «τον αρμονικό συνδυασμό των αξιών του παρελθόντος με τις δυνάμεις και τις ορμές του παρόντος, έτσι που και τα περασμένα να δίνουν κάθε στοιχείο, που μπορεί να χρησιμεύει για ιδανικό παράδειγμα και ν' αφομοιώνεται από το παρόν ...» (βλ. Κ.Ν.Λ. Β' Λυκείου, σ. 89). Συμφωνούν αυτές οι απόψεις με όσα ο συγγραφέας υποστηρίζει στο δοκίμιο για το νέο ελληνισμό; Να αιτιολογήσετε τη γνώμη σας αντλώντας παραδείγματα από το κείμενο.
8. Ένα δοκίμιο πρέπει να δίνει ερεθίσματα για προβληματισμό. Εκπληρώνει αυτό το στόχο το συγκεκριμένο δοκίμιο; Να αιτιολογήσετε τη γνώμη σας.

2.4. Παραδείγματα ερωτήσεων αντικειμενικού τύπου

2.4.1. Ερωτήσεις της μορφής «σωστό-λάθος»

Βάλτε ένα X στο αντίστοιχο τετραγωνάκι, αν νομίζετε ότι το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων είναι σωστό ή λανθασμένο:

	Σωστό	Λάθος
1. Η οποιαδήποτε δραστηριότητα μας ως Έλληνες πρέπει να περιορίζεται στα εθνικά μας όρια, εφόσον είμαστε μικρή χώρα.	☐	☐
2. Οι Έλληνες πρέπει να διατηρούν αναλλοίωτες τις αξίες του παρελθόντος και να τις μεταφέρουν αυτούσιες στο παρόν.	☐	☐
3. Για να δικαιώσει την ύπαρξή του ο σύγχρονος ελληνισμός πρέπει να δημιουργήσει και νέες αξίες, ισότιμες με αυτές του παρελθόντος.	☐	☐
4. Τα ανθρωπιστικά στοιχεία της πνευματικής μας κληρονομιάς μάς κατευθύνουν προς το ιδανικό της πανανθρώπινης αδελφοσύνης.	☐	☐
5. Η αρχαία κληρονομιά, από μόνη της, μας εξασφαλίζει ρόλο πρωταγωνιστικό μέσα στην υπερεθνική κοινότητα.	☐	☐

2.4.2. Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

Βάλτε σε κύκλο το γράμμα της απάντησης που θεωρείτε σωστή:

1. Η φράση «ευρωπαϊκή αλληλεγγύη πολιτισμού» σημαίνει:

- α) Προσφορά βοήθειας προς τις χώρες της Ευρώπης που υστερούν οικονομικά.
- β) Συνείδηση των ευρωπαϊκών λαών ότι έχουν αμοιβαίες υποχρεώσεις και δικαιώματα στον πολιτισμό.
- γ) Σεβασμό προς το παρελθόν των ευρωπαϊκών λαών.
- δ) Μια ευρωπαϊκή επιτροπή για την προώθηση πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

2. Με τη φράση «ανθρωπιστικές σπουδές» ο συγγραφέας εννοεί:

- α) Τη μελέτη του ανθρώπινου πολιτισμού.
- β) Τη διάδοση του κινήματος του ανθρωπισμού.
- γ) Τις ανθρώπινες δραστηριότητες γενικά.
- δ) Τη μελέτη και επιστημονική έρευνα της κλασικής αρχαιότητας.

3. Η Ελλάδα δεν μπορεί να έχει βαρυσήμαντο ρόλο στην προαγωγή του σύγχρονου πολιτισμού, επειδή:

- α) Δεν έχει αφομοιώσει τις νέες οικονομικές, πνευματικές και τεχνολογικές κατακτήσεις του σύγχρονου πολιτισμού.
- β) Δεν έχει εξαλείψει τα «ανατολικά» στοιχεία του πολιτισμού της, που καθυστερούν την ένταξή της στο δυτικό κόσμο.
- γ) Μόνο οι μεγάλες χώρες μπορούν να επιβιώσουν στις «τεράστιες ανταγωνιστικές κινητήριες δυνάμεις» του τεχνικού πολιτισμού.
- δ) Είναι ακόμα μια «καθυστερημένη επαρχιακή γωνιά της Ευρώπης», χωρίς ελπίδα προόδου.

4. Ο συγγραφέας αντιλαμβάνεται τη μελέτη του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού ως:

- α) αρχαιολατρία
- β) αρχαιομάθεια
- γ) προγονοπληξία
- δ) έρεισμα για καυχησιολογία.

2.4.3. Συμπλήρωση κενών

Να συμπληρώσετε τα κενά με τις κατάλληλες λέξεις που δίνονται στην παρένθεση, αφού τις χρησιμοποιήσετε στη σωστή πτώση (περισεύουν δύο λέξεις).

(αυτοεπίγνωση, συστηματική, παγκόσμια, υλική,
στοχασμός, πνευματική, κληρονομιά, καθοριστικός)

Η δυναμική της μας υπόστασης δε μας επιτρέπει να παίζουμε ρόλο στον πολιτισμό. Όμως, προικισμένος από την ιστορία ο νέος ελληνισμός με την, μπορεί να κατακτήσει θέση τιμητική μέσα στην πρωτοπορία της σύγχρονης ανθρωπότητας. Τι θα χρειαζότανε για να γίνει αυτό; Δουλειά πολλή, και σκόπιμη, καθοδηγημένη από το φως του επιστημονικού

2.4.4. Ερωτήσεις σύζευξης

Να γράψετε δίπλα από τον κάθε αριθμό της πρώτης στήλης το γράμμα του στοιχείου της δεύτερης στήλης που αντιστοιχεί σ' αυτό (μπορεί να γίνουν περισσότερες αντιστοιχήσεις):

A	B
1. «Να διερευνούμε, να μελετούμε, πολιτισμού» (σ. 409)	α) ομοιοκατάληκτες λέξεις
2. «που συγκλονίζουνε και καθορίζουνε και διαμορφώνουνε τη σύγχρονη ζωή...» (σ. 407)	β) μεταφορά
3. «μα και συνάμα κεντρική φωτοβόλα εστία» (σ. 409)	γ) ασύνδετο σχήμα
4. «... δε μας επιτρέπει να παίζουμε βαρυσήμαντο, καθοριστικό και πρωτογενετικό ρόλο...» (σ. 407)	δ) φράση με σύνθετα επίθετα
5. «δημιουργικός εργάτης του σήμερα, γερά ριζωμένος απάνω στη γη του...» (σ. 409)	ε) παρήχηση του ρ

2.5. Συνδυασμός ερωτήσεων αντικειμενικού τύπου και ελεύθερης ανάπτυξης

1. Α. Βάλτε σε κύκλο το γράμμα της απάντησης που θεωρείτε σωστή.
Σύμφωνα με το συγγραφέα, το όνειρο της Ελλάδας να κατακτήσει μια θέση τιμητική στην Ευρώπη μπορεί να πραγματοποιηθεί, εάν:
 - α) Οι Έλληνες αισθανθούν περήφανοι για το παρελθόν τους.
 - β) Η Ελλάδα αποκτήσει υλική δύναμη.
 - γ) Οι νεοέλληνες εργαστούν σκληρά για το ξαναζωντάνεμα των αξιών του παρελθόντος.
 - δ) Η Ελλάδα αφομοιώσει τις επιδράσεις του ευρωπαϊκού πολιτισμού.B. Να τεκμηριώσετε την επιλογή σας.

2. Α. Βάλτε σε κύκλο το γράμμα της απάντησης που θεωρείτε σωστή.
Η συμβολή της «πολιτικής κοινότητας» στην αναβάθμιση του ρόλου της Ελλάδας μέσα στον ευρωπαϊκό στίβο θα είναι ουσιαστική, εάν:
 - α) Πάψει να κάνει λάθη.
 - β) Καταπολεμήσει τη διχόνοια που επικρατεί στις τάξεις της.
 - γ) Δημιουργήσει τεχνολογική υποδομή στη χώρα.
 - δ) Ενθαρρύνει ηθικά και υλικά τη μελέτη των αρχαίων γραμμμάτων.B. Να τεκμηριώσετε την επιλογή σας.

3. Α. Βάλτε σε κύκλο το γράμμα της απάντησης που θεωρείτε σωστή.
Η φράση «*με κόφια θαματολογία και με στάση κεχηναίων προγονόπληχτων*» σημαίνει:
 - α) Άπειρο θαυμασμό για το παρελθόν μας.
 - β) Κριτική και όχι παθητική στάση απέναντι στην αρχαία ελληνική αρχαιότητα.
 - γ) Πλήρη αφοσίωση στους αρχαίους προγόνους.
 - δ) Μίμηση των επιτευγμάτων των προγόνων.B. Να εξηγήσετε την επιλογή σας.

3. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

1. Συμφωνείτε με την άποψη του Γληνού ότι η αρχαία πνευματική κληρονομιά των Ελλήνων είναι «σταθερό βάθρο» για το μέλλον της Ελλάδας μέσα στην Ευρώπη; Επιβεβαιώνεται η ορθότητα της άποψής του σήμερα, όταν συχνά ακούγεται πως το μέλλον ανήκει στην τεχνολογία;
2. Ποιες από τις απόψεις του συγγραφέα έχουν τη σφραγίδα της εποχής στην οποία ανήκουν και ποιες μπορούν να θεωρηθούν ότι έχουν διαχρονική ισχύ;
3. Πώς ορίζει ο συγγραφέας τη γεωγραφική θέση της Ελλάδας; Να συγκρίνετε την άποψή του με την ποιητική αντίληψη του «χώρου» από τον Ελύτη: «*Της Ασίας αν αγγίζει από τη μια, της Ευρώπης λίγο αν ακουμπά, / στον αιθέρα στέκει να και στη θάλασσα μόνη της!*» («Άξιον Εστί»).

4. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΣΥΝΘΕΤΙΚΩΝ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

1. Μια ομάδα μαθητών θα μπορούσε να επεξεργαστεί:
 - α) Τις παιδαγωγικές απόψεις του Δημ. Γληνού και τη συμβολή του στην Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση (1913-1917) καθώς και τη δράση του *Εκπαιδευτικού Ομίλου*.
 - β) Το συγγραφικό έργο του Γληνού και τις απόψεις του για το Δημοτικισμό.
2. Δύο ομάδες μαθητών μπορούν να προετοιμάσουν ένα δημιουργικό διάλογο μεταξύ τους: η πρώτη ομάδα θα υποστηρίζει την αξία της κλασικής παιδείας και την υποχρεωτική διδασκαλία των αρχαίων ελληνικών στα σχολεία, ενώ η δεύτερη ομάδα θα υποστηρίζει τον περιορισμό των κλασικών γραμμάτων και την ενίσχυση του προγράμματος με μαθήματα τεχνολογικής κατεύθυνσης.

5. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Κριτήριο για ωριαία γραπτή δοκιμασία

(45 λεπτά)

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ

ΤΑΞΗ ΤΜΗΜΑ

ΜΑΘΗΜΑ: Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Δ. Γληνός: [Ο νέος ελληνισμός στο σύγχρονο πολιτισμό]

ΗΜΕΡ/ΝΙΑ:

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

1. Α. Σημειώστε X στο αντίστοιχο πλαίσιο:

	Σωστό	Λάθος
α) Ο συγγραφέας έχει την ψευδαίσθηση ότι η Ελλάδα μπορεί να ανταγωνιστεί τις μεγάλες δυνάμεις.	☐	☐
β) Στόχος του δοκιμίου είναι η διαμόρφωση των προϋποθέσεων για μια αξιόλογη αυριανή Ελλάδα.	☐	☐
γ) Η Ελλάδα, κατά το συγγραφέα, δεν πρέπει να συμπορεύεται, αλλά να προπορεύεται των άλλων χωρών. ☐	☐	
δ) Είναι χρέος και ευθύνη του νέου ελληνισμού να συμβάλει στη δημιουργία μιας ειρηνικής «υπερεθνικής κοινότητας».	☐	☐

Β. Να δικαιολογήσετε την επιλογή σας στην πρόταση (α).

.....
.....
.....
.....

Μονάδες 4

2. Α. Να κυκλώσετε το γράμμα της απάντησης που θεωρείτε σωστή:
- Ο συγγραφέας θεωρεί ότι η πνευματική κληρονομιά των Ελλήνων «κιντώνεψε να γίνει αποπνιχτικός βραχνάς», επειδή:
 - α) Με την «κούφια θαματολογία» και με «στάση κεχηναίων προγονόπληχτων», ο ελλητισμός «ξέπεσε» αδιαφορώντας για τα προβλήματα του παρόντος.
 - β) Η καλλιέργεια των αξιών του παρελθόντος δεν άφησε τους νεοέλληνες να συμπορευτούν με τις ροπές που επικράτησαν στην Ευρώπη.
 - γ) Η αρχαία κληρονομιά πρόσφερε μόνο παρακμιακές αξίες και έκανε την Ελλάδα να πισωδρομήσει.
 - δ) Οι ξένοι εκμεταλλεύθηκαν εξουθενωτικά την αρχαία πνευματική κληρονομιά των Ελλήνων.

Β. Να αναπτύξετε σε μια παράγραφο την επιλογή σας.

.....

Μονάδες 4

3. Τι απαιτείται, κατά το συγγραφέα, για να γίνει η Ελλάδα «φωτοβόλα εστία» για τις ανθρωπιστικές σπουδές;

.....

Μονάδες 4

4. Πώς κρίνετε τις απόψεις του συγγραφέα υπό το φως σύγχρονων δεδομένων;

.....

Μονάδες 4

5. α) Ποιες είναι οι αρετές του δοκιμίου;
 β) Τι δεν σας ικανοποιεί στη μορφή ή στο περιεχόμενο του;

.....

Μονάδες 4